

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Асоціація університетів України
Одеська обласна державна адміністрація
Одеська міська рада
Одеський обласний інститут удосконалення вчителів
Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»**

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

МАТЕРІАЛИ

III МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ

**«ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ»**

18-21 травня 2017 року

**Місце проведення: Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського
(м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26)**

**Одеса
2017**

**Ministry of Education and Science of Ukraine
National Academy of Educational Sciences of Ukraine
Association of Universities of Ukraine
Odessa Regional State Administration
Odessa City Council
Odessa Regional Advanced Training Institute for Teachers
Education and Culture Centre «Confucius Institute»**

**SOUTH UKRAINIAN NATIONAL PEDAGOGICAL UNIVERSITY
NAMED AFTER K. D. USHYNsky**

**THIRD INTERNATIONAL CONGRESS
«GLOBAL CHALLENGES OF PEDAGOGICAL EDUCATION
IN ACADEMIC SPACE»**

18-21 May 2017

South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky
26, Staroportofrankivska Str.

Odessa
2017

Рекомендовано до друку рішенням ученої ради
Південноукраїнського національного педагогічного університету
імені К. Д. Ушинського
(протокол № 11 від 27 квітня 2017 року)

Укладачі:

Чебикін Олексій – доктор психологічних наук, академік НАПН України (голова)
Ананьєв Антон – кандидат психологічних наук, приват-професор (Україна)
Андрющенко Віктор – доктор філософських наук, академік НАПН України (Україна)
Богущ Алла – доктор педагогічних наук, академік НАПН України (Україна)
Білова Наталія – кандидат педагогічних наук, приват-професор (Україна)
Балуба Ігор – кандидат історичних наук, начальник відділу педагогічної та післядипломної освіти Міністерства освіти і науки України (Україна)
Бідний Григорій – професор Університетського коледжу м. Нью Джерсі (США)
Богданова Інна – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Гаєвець Яна – кандидат педагогічних наук, викладач (Україна)
Гайжугіс Альгірдас – габілітований доктор гуманітарних наук, академік, член-кореспондент Академії наук Литовської республіки (Литва)
Дін Сін – PhD, координатор Освітньо-культурного центру КНР «Інститут Конфуція» (Китай)
Джангулашвілі Леван – професор (Грузія)
Джуринський Петро – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Долинський Борис – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Жаровцева Тетяна – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Жук Олександр – доктор педагогічних наук, професор (Білорусь)
Задорожна Любов – кандидат філософських наук, заступник директора Одеського обласного інституту вдосконалення вчителів (Україна)
Койчева Тетяна – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Копусь Ольга – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Курлянд Зінаїда – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Мартінова Раїса – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України (Україна)
Музиченко Ганна – доктор політичних наук, професор (Україна)
Наумкіна Світлана – доктор політичних наук, професор (Україна)
Осипова Тетяна – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Пальшкова Ірина – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Попова Олександра – кандидат педагогічних наук, доцент (Україна)
Саннікова Ольга – доктор психологічних наук, професор, академік НАПН України (Україна)
Симоненко Світлана – доктор психологічних наук, професор (Україна)
Скворцова Світлана – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України (Україна)
Тарасенко Ольга – доктор мистецтвознавства, професор (Україна)
Хмель Наталя – кандидат психологічних наук, приват-професор (Україна)
Яковлева Марина – кандидат психологічних наук, доцент (Україна)

Усі матеріали друкуються в авторській редакції.

Глобальні виклики педагогічної освіти в університетському просторі : матеріали
Г 54 III Міжнародного Конгресу (м. Одеса, 18-21 травня 2017 року) / Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 678 с.

ISBN 978-966-916-275-5

До збірника ввійшли матеріали III Міжнародного Конгресу «Глобальні виклики педагогічної освіти в університетському просторі», присвяченого узагальненню педагогічних, психологічних та соціально-політичних аспектів підготовки сучасного вчителя; системі формування духовного та інтелектуального потенціалу сучасної молоді; перспективним психолого-педагогічних концепціям підготовки вчителя в системі університетської освіти; інноваційним авторським педагогічним технологіям.

Збірник рекомендовано для широкого кола фахівців, які цікавляться проблемами педагогічної освіти.

УДК 378.4:37.015.3+001
ББК 74+72я43

Під час колаборативного навчання спостерігається акцентуалізація на динаміці розвитку співпраці у рамках колаборативної групи. Колаборативна співпраця включає взаємне залучення учасників до взаємодії за допомогою координованих зусиль для розв'язання проблемних ситуацій. Такий підхід не зменшує відповідальності учасника колаборативної групи за виконане завдання.

Водночас варто зазначити, що під час колаборативного навчання ролі викладача й студентів змінюються у часовому просторі співпраці залежно від сутності, природи самого проблемного завдання. В цілому ж під час колаборативного навчання реалізується інтегрований та координований підхід.

Що стосується співпраці викладачів-мовників та викладачів спеціальних дисциплін, то їх спільна робота теж носить колаборативний характер, оскільки навчання студентів у запропонованому форматі мовного занурення потребує від викладачів роботи в команді з колегами, студентами, а також обговорення планів і результатів з викладачем-модератором проекту.

ЩОДО НАВЧАННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН

Лук'янченко І. О.

Університет Ушинського, Україна

У контексті інтенсивного розвитку міжнародних зв'язків України в сучасній українській вищій школі спостерігаємо зростання значення вищої педагогічної освіти для іноземних громадян. Так, актуальною є проблема фахової підготовки іноземних студентів – майбутніх учителів англійської мови у діяльності вищих навчальних закладів освіти.

Як свідчить проведений аналіз наукової літератури, до вивчення особливостей професійної підготовки іноземних студентів зверталися в своїх роботах Д. Арсеньєв, О. Біда, Т. Вишнякова, С. Домніч, В. Костомаров, Т. Мельникова, О. Митрофанова, Т. Капітонова, А. Суєтіна, А. Щукін та інші науковці. Водночас, деякі актуальні для цієї галузі питання залишаються недостатньо висвітленими у сучасній науковій літературі, зокрема, проблема навчання термінології іноземних студентів у процесі викладання фахових дисциплін.

Однією зі складових успішного навчання англійської мови як спеціальності є оволодіння студентами професійною термінологією. Водночас, як показує практика, існує певний розрив між необхідним і реальним рівнями володіння іноземними студентами професійною термінологією. З огляду на це мета нашої наукової розвідки полягала в уточненні прийомів навчання термінології іноземних студентів у процесі викладання фахових дисциплін.

Терміни входять як до рецептивного, так і до продуктивного словника фахівця-філолога. Серед основних прийомів роботи спрямованих на засвоєння термінів в межах певної дисципліни можна визначити такі, як-от: пояснення значення терміну (семантизація), переклад терміну, аналіз дефініцій термінів, складання термінологічного словника, з'ясування значення терміну у фаховому тексті, складання та розгадування термінологічних кросвордів. Продуктивними для оволодіння іноземними студентами понятійно-термінологічним апаратом предметної області знань вважаємо складання ними навчально-термінологічного словника, а також складання та розгадування термінологічних кросвордів. У контексті зазначеної проблематики опишемо досвід роботи над лінгвістичною термінологією в межах курсу «Стилістика (англ.)», який входить до циклу фахових дисциплін і є обов'язковим для вивчення.

Так, з метою оптимізації їх когнітивної діяльності до самостійної роботи іноземних студентів було включено завдання скласти навчальний словник стилістичних термінів та презентувати його в аудиторії. Основним аспектом вибору такого виду роботи був той факт, що інформація, яку студент структурує сам, легше осмислюється та запам'ятовується, і, відтак, швидше вилучається з пам'яті та відтворюється у когнітивно-комунікативному процесі.

З метою зняття психологічних труднощів перед початком роботи ми пояснили мету створення такого навчально-термінологічного словника, ознайомили студентів з принципами та правилами його побудови та продемонструвати приклади. Оскільки такий словник виконував систематизуючу, довідкову, навчальну та нормативну функції, студентам було запропоновано представити інформацію у словнику в двох блоках, як-от: глосарій (Glossary) та перекладний словник (Dictionary of Basic Terms). У глосарії студенти наводили дефініції основних понять за темою. У другій частині вони представляли термін англійською мовою, надавали його переклад українською та своєю рідною мовою. Серед вимог, які пред'являлися до цього виду завдання відзначимо тематичний принцип у систематизації матеріалу, наявність транскрипції англійського терміну, надання назв-синонімів до заголовочного терміну, надання точних та коротких дефініцій, ілюстрації пояснень

термінів прикладами із сучасної англомовної літератури із зазначенням автора, а також наявність бібліографії у словарних статтях глосарію. Результат своєї роботи – підготовлений словник стилістичних термінів студенти презентували в аудиторії. Інші студенти групи коментували виступ та оцінювали представлені словники за критеріями оціночної анкети.

Зауважимо, що з метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, актуальною є орієнтація на інтерактивний характер роботи. Так, студентам пропонувалося працювати над підготовкою навчального словника стилістичних термінів в парах або в малих групах. Залучення іноземних студентів до спільної діяльності у процесі пізнання позитивно впливало на підвищення їх мотивації в оволодінні понятійним апаратом стилістики.

Ще одним ефективним прийомом для активізації усвідомленого оволодіння іноземними студентами стилістичними термінами вважаємо складання та розгадування термінологічних кросвордів різних видів, як-от: класичних кросвордів, сканвордів, дівордів, філвордів. Як й складання словника, завдання підготувати кросворд входило до самостійної роботи студентів, тоді як презентація та розгадування кросвордів відбувалися на практичних заняттях. Практика доводить, що це завдання особливо зацікавлює іноземних студентів, привчає їх адекватно описувати стилістичні терміни у навчальних цілях, визначати й зіставляти їх зміст і структуру, активізує когнітивні процеси студентів, сприяє розвитку їх пізнавальної самостійності.

Позитивним аспектом таких завдань вважаємо, що одночасно відбувається знайомство з понятійним апаратом стилістики, поглиблення та закріплення знань стилістичної термінології, одержаних студентами на лекціях та практичних заняттях, набуття навичок користування науковою літературою та лексикографічними джерелами.

Резюмуючи зазначимо, що складання навчально-термінологічного словника, а також складання та розгадування термінологічних кросвордів є ефективними прийомами у систематичній роботі спрямованій на оволодіння іноземними студентами термінологією у процесі викладання фахових дисциплін. Вони сприяють засвоєнню студентами системних основ термінології дисципліни, яка вивчається, розвитку в них умінь вибирати й адекватно вживати відповідні терміни, а також розширенню їх лінгвістичного кругозору.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КОМПРЕСІЙНОГО МЕТОДУ ІНТЕНСИВНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Мартінова Р. Ю.

Університет Ушинського, Україна

Інтеграція України в європейський освітній простір обумовлює володіння молоддю іноземною мовою, зокрема англійською, на рівні вільного спілкування як у межах своєї спеціальності, так і в побутовій сфері. Натомість навчальне навантаження на опанування іноземною мовою в вищих навчальних закладах скорочується, а об'єм матеріалу, що підлягає засвоєнню, стрімко зростає. Саме тому виникає необхідність розробки нових технологій інтенсивного навчання іноземних мов з урахуванням особливостей немовного середовища. Новим напрямком для вирішення цієї лінгво-дидактичної проблеми може бути розроблений нами *компресійний метод навчання*. Сутність методу полягає в опануванні скороченого об'єму мовного матеріалу, але максимально широкого використання кожної його одиниці у її різних за формою і за змістом взаємодії зі всіма попередньо вивченими.

Методологічною основою компресійного методу є:

1) Синергетична взаємодія великих і малих величин за якої маленькі величини за певними обставин можуть трансформуватися у великі, і навпаки. У даному випадку компресія матеріалу, що вивчається, у вигляді його малого обсягу, але ємного змісту, трансформується у значний обсяг завдяки різноманітному використанню кожної лексико-граматичної одиниці у поєднанні с попередньо вивченими;

2) Діалектичний закон переходу кількості у якість шляхом креативних повторень мовної інформації. Тобто таких повторень що забезпечують перехід мовних знань в мовні навички, а мовні навички – в мовленнєві й інтегровані вміння.

Психологічною основою компресійного методу є:

1) Таке засвоєння матеріалу, при якому:

- його *сприйняття* ґрунтується на активізації всієї аналізаторної системи;
- його *осмислення* здійснюється шляхом співвіднесення нової іншомовної інформації з попередньо вивченою;
- його *запам'ятовування* досягається шляхом довільних мнемічних дій і мимовільної діяльності з його вживанням;